Published in: Marcelina Mocanu, Cornel Berceanu, Catalin Barbu (coordinators), Simpozionul National de Geometrie "Gheorghe Titeica": editia II, Bacau, Romania, 24-27 martie 2011, Editura Docucenter, Bacau, Romania.

UN MODEL SIMPLU DE GEOMETRIE SMARANDACHE CONSTRUIT EXCLUSIV CU ELEMENTE DE GEOMETRIE EUCLIDIANĂ

OVIDIU ŞANDRU[27]

În spaţiul euclidian tridimensional considerăm două plane paralele şi distincte α_1 şi α_2. Spaţiul Smarandache Σ, pe care îl definim, este alcătuit din punctele acestor două plane, sau altfel zis, $\Sigma = \alpha_1 \cup \alpha_2$. Tot prin definiţie, considerăm că dreptele acestui spaţiu sunt date de dreptele euclidiene incluse în α_1, sau α_2. În legătură cu elementele modelului geometric Σ enunţăm următoarele definiţii :

Definiţia 1: Orice două drepte (ale modelului Σ) care nu se intersectează între ele se numesc *drepte paralele.*

Definiţia 2: Despre o dreaptă (din Σ) spunem că *separă* două puncte distincte (din Σ) nesituate pe această dreaptă dacă segmentul determinat de aceste două puncte se intersectează cu dreapta dată.

În continuare vom analiza pe acest model geometric valorile de adevăr a următoarelor trei axiome ale geometriei euclidiene plane:

Propoziţia 1: *Prin orice două puncte distincte (ale planului euclidian) trece o dreaptă şi numai una.*

Propoziţia 2 (Postulatul lui Euclid): *Printr-un punct exterior unei drepte trece o singură paralelă la cea dreaptă.*

Propoziţia 3 (Axioma de separare a planului) : *Fie d o dreaptă şi A, B, C trei puncte nesituate pe d. Dacă dreapta d separă* punctele A şi B dar nu separă punctele B şi C, atunci ea separă punctele A şi C.

[27] Universitatea Politehnică din Bucureşti

1) Fie A şi B două puncte distincte din Σ. Dacă $A,B\in \alpha_1$ sau dacă $A,B\in \alpha_2$, atunci prin aceste puncte trece o dreaptă a spaţiului Σ şi numai una . Dacă $A\in \alpha_1$ şi $B\in \alpha_2$, sau $A\in \alpha_2$ şi $B\in \alpha_1$, atunci prin aceste puncte nu trece nici o dreaptă a spaţiului Σ.

2) Fie d o dreaptă a spaţiului Σ şi A un punct din Σ nesituat pe d. Dacă punctul A şi dreapta d sunt în acelaşi plan ($A\in \alpha_1, d\subset \alpha_1$, sau $A\in \alpha_2, d\subset \alpha_2$), atunci prin punctul A nu putem duce decât o paralelă la dreapta d.

Dacă punctul A şi dreapta d sunt în plane diferite ($A\in \alpha_1, d\subset \alpha_2$, etc), atunci prin punctul A putem duce o infinitate de (drepte care să nu intersecteze dreapta d) paralele la dreapta d.

3) Fie d o dreaptă, iar A,B,C trei puncte ale spaţiului Σ care nu aparţin lui d.

i) Dacă cele trei puncte A,B,C şi dreapta d se găsesc incluse în acelaşi plan, atunci pentru aceste elemnte se verifică axioma de separare.

ii) Dacă unul dintre punctele A,B,C se găseşte într-un plan diferit de planul în care se găsesc celelalte două puncte şi dreapta d, atunci axioma de separare nu mai este verificată pentru aceste elemente.

Observaţii :

1) Spre deosebire de modelul geometriei euclidiene unde Propoziţia 1 are valoare de axiomă, în cadrul modelului geometric construit de noi această propoziţie nu este nici total adevărată, nici total falsă, ci prezintă un grad de incertitudine egal cu 0.5. Într-adevăr, alegând la întâmplare două puncte distincte din Σ, probabilitatea ca prin aceste puncte să treacă o dreaptă a spaţiului Σ este egală cu probabilitatea evenimentului contrar, adică cu 0.5.

2) În mod asemănător, celebrul postulat al lui Euclid din geometria plană are în cadrul modelului nostru geometric o valoare de adevăr bivalentă: alegând la întâmplare din Σ o dreaptă şi un punct care nu este situat pe această dreaptă, şansele ca postulatul lui Euclid să fie verificat sau infirmat sunt ambele egale cu 0.5. Acelaşi lucru se întâmplă şi cu axioma de separare.

3) Modelul geometric prezentat se poate generaliza uşor considerând în loc de două plane paralele şi distincte, $n \geq 3$ plane paralele şi distincte şi chiar cazul unui număr infinit de plane paralele şi distincte din spaţiu. În acest context spaţiul Smarandache corespunzător va fi notat cu Σ_n, respectiv, cu Σ_∞, iar spaţiul Σ prezentat mai devreme va coincide cu Σ_2.

4) Modelele geometrice geometrice $\Sigma_n, n \geq 2$, Σ_∞, sunt construite exclusiv cu elemente ale geometriei euclidiene.

5) Spaţiul $\Sigma = \Sigma_2$ prezentat mai devreme reprezintă cel mai simplu model de geometrie Smarandache.

O soluţie parţială a conjecturii lui Kuciuk şi Antholy

În **[1]** găsim problema: "*Is there a general model for all Smarandache Geometries in such a way that replacing some parameters one gets any of the desired particular* SG?".

În cele ce urmează vom construi o familie uniparametrică de modele geometrice care va constitui, cel puţin parţial, o soluţie la această problemă. Pentru aceasta vom extinde familia de spaţii $\Sigma_n, n \geq 2$, la familia $\Sigma_n, n \geq 1$, în care Σ_1 va reprezenta planul euclidian autentic (mulţimea punctelor spaţiului Σ_1 este dată de mulţimea punctelor planului euclidian 2-dimensional, iar dreptele spaţiului Σ_1 sunt dreptele, în sens euclidian, ale acestui plan). În felul acesta obţinem familia unidimensională de spaţii $\Sigma_n, n \geq 1$, care pentru $n = 1$ furnizează modelul clasic al geometriei euclidiene, iar pentru orice $n \geq 2$, în parte, câte o geometrie Smarandache cu diferite ordine de incertitudine, sau de negare.

Bibliografie

[1] L. Kuciuk and M. Antholy, **An Introduction to the Smarandache Geometries**, Mathematics Magazine, Aurora, Canada, Vol. 12, 2003.

TRIUNGHIUL LUI LUCAS

GABRIEL PUIU[28] şi MĂDĂLIN BERTEA[29]

Pe latura BC a triunghiului ABC în exterior se construieşte pătratul BCC_1B_1. Fie $\{M\}=AB_1\cap BC$ şi $\{N\}=AC_1\cap BC$. Fie P şi Q punctele de intersecţie dintre perpendicularele ridicate din N şi M pe latura BC şi laturile AC, respectiv AB.

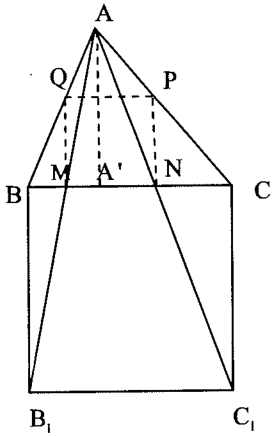

1) Patrulaterul** MNPQ **este pătrat.

Demonstraţie. Din asemănările triunghiurilor AQM şi ABB_1; APN şi ACC_1; APN şi AB_1C_1 rezultă: $\frac{AM}{AB_1}=\frac{MQ}{BB_1}=\frac{AQ}{AB}$, $\frac{AN}{AC_1}=\frac{NP}{CC_1}=\frac{AP}{AC}$, $\frac{MN}{B_1C_1}=\frac{AM}{AB_1}=\frac{AN}{AC_1}$ (1), de unde $\frac{MQ}{BB_1}=\frac{NP}{CC_1}$ şi cum $BB_1\equiv CC_1$ rezultă $MQ\equiv NP$. Deoarece $MQ\parallel NP$ şi $MQ\perp BC, NP\perp BC$ rezultă că patrulaterul $MNPQ$ este dreptunghi. Atunci, $PQ\parallel BC$ şi $PQ\equiv MN$ (2). Din relaţiile (1) şi (2) rezultă

[28] Colegiul Naţional „Vasile Alecsandri" din Bacău
[29] Colegiul Naţional „Vasile Alecsandri" din Bacău

$\frac{AQ}{AB}=\frac{QP}{BC}=\frac{MN}{BC}=\frac{QM}{BB_1}$ (şi cum $BC\equiv BB_1$), de unde $MN\equiv QM$, deci patrulaterul $MNPQ$ este pătrat.

Observație: Cercul circumscris triunghiului APQ se numeşte ***A – Lucas***. Analog, se definesc ***cercurile B – Lucas*** şi ***C – Lucas***. Fie L_A, L_B, L_C centrele cercurilor Lucas. Triunghiul $L_A L_B L_C$ se numeşte ***triunghiul lui Lucas***.

2) Fie a, b, c lungimile laturilor triunghiului ABC şi R raza cercului circumscris acestui triunghi. Pătratul MNPQ are latura de lungime egală cu $\frac{a}{1+\frac{2aR}{bc}}$.

Demonstrație. Fie A' piciorul înălțimii duse din A. Din asemănarea triunghiurilor AQP şi ABC rezultă: $\frac{AQ}{c}=\frac{AP}{b}=\frac{QP}{a}$, de unde $AQ=\frac{c}{a}l, AP=\frac{b}{a}l$, ($PQ=l$), iar din asemănarea triunghiurilor BQM şi BAA' rezultă $\frac{BQ}{AB}=\frac{QM}{AA'}$, de unde $\frac{c-\frac{c}{a}l}{c}=\frac{l}{h_a}$ şi de aici $l=\frac{a\cdot h_a}{a+h_a}$. Dar $h_a=\frac{2\cdot A_{ABC}}{a}=\frac{2\cdot abc}{a\cdot 4R}=\frac{bc}{2R}$ de unde rezultă $l=\frac{a}{1+\frac{2aR}{bc}}$.

3) Razele cercurilor A – Lucas, B – Lucas şi C – Lucas sunt egale cu: $R_A=\frac{R}{1+\frac{2aR}{bc}}$, $R_B=\frac{R}{1+\frac{2bR}{ac}}$, ***respectiv*** $R_C=\frac{R}{1+\frac{2cR}{ab}}$.

Demonstrație. Deoarece triunghiurile APQ şi ABC sunt omotetice, centrul omotetiei fiind punctul A şi raportul de omotetie fiind egal cu

$\frac{l}{a}=\frac{1}{1+\frac{2aR}{bc}}$ (conform proprietății precedente) rezultă că $\frac{R_A}{R}=\frac{l}{a}$ de unde $R_A=\frac{R}{1+\frac{2aR}{bc}}$. Analog se determină lungimile celorlalte două raze.

4) Cercul circumscris triunghiului ABC și cercurile lui Lucas sunt tangente interior.

Demonstrație. Deoarece triunghiurile AQP și ABC sunt omotetice, prin omotetia de centru A și raport $\frac{1}{1+\frac{2aR}{bc}}$ rezultă că cercurile circumscrise acestor două triunghiuri se corespund prin omotetia considerată, deci cercurile sunt tangente interior.

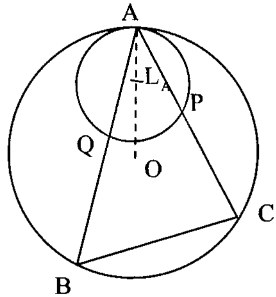

Observații:

1) Raportul de omotetie poate fi considerat și sub forma $\frac{R_A}{R}$

2) Analog se arată că cercurile B – Lucas și C – Lucas sunt tangente interior cercului circumscris triunghiului ABC.

5) Cercurile lui Lucas sunt tangente două câte două.

Demonstrație. Avem: $OL_B = OB - L_BB = R - R_B$, $OL_C = R - R_C$ și $m(\sphericalangle BOC) = 2m(\sphericalangle BAC)$. Aplicând teorema cosinusului în triunghiul OL_BL_C rezultă: $L_BL_C^2 = OL_B^2 + OL_C^2 - 2OL_B \cdot OL_C \cdot \cos(\sphericalangle L_BOL_C)$.

Cum $OL_B = R - \frac{R}{1+\frac{2bR}{ac}}$, $OL_C = R - \frac{R}{1+\frac{2cR}{ab}}$ și

$\cos(\sphericalangle L_B O L_C) = \cos 2\widehat{A} = 2\cos^2 \widehat{A} - 1 = 2\left(\frac{b^2+c^2-a^2}{2bc}\right) - 1$, rezultă

$$L_B L_C = \frac{2R(abc + b^2R + c^2R)\cdot a}{(ac+2bR)(ab+2cR)} = R_B + R_B,$$

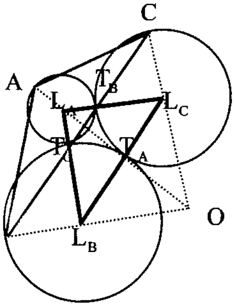

deci cercurile B – Lucas şi C – Lucas sunt tangente. Analog, se arată că cercurile A – Lucas şi C – Lucas respectiv B – Lucas şi A – Lucas sunt tangente.

6) Laturile triunghiului Lucas au lungimile $R_A + R_B, R_B + R_C, R_C + R_A$.

Demonstraţia este o consecinţă a proprietăţii precedente.

Fie T_A, T_B, T_C punctele de tangenţă dintre cercurile lui Lucas. Triunghiul $T_A T_B T_C$ se numeşte ***triunghiul tangentelor Lucas***. Cercul circumscris triunghiului $T_A T_B T_C$ se numeşte ***cercul radical al cercurilor Lucas.***

Bibliografie.

1. Barbu, C., **Teoreme fundamentale din geometria triunghiului**, Editura Unique, Bacău, 2010.

2. Lalescu, T., **Geometria triunghiului**, Ed. Tineretului, Bucureşti, 1958.